

T R A C T A T I O
A P P E N D I X
D E
M A R T Y R I O
D E I P A R A E
A D
D O M I N I C I M A R T Y R I I
S I M I L I T U D I N E M E F F O R M A T O ,

Juxta Singulas Christi Jesu Percessiones.

1742 PEr opportuno laudum præconio, debito pietatis obsequio, ac, ni me fallo, recenti nec inameno splendore, commendare pro virili aggredior unius Deiparae Martyrium satis nobile, satis augustum, & nunquam decantatum satis. Sat utique benè hīc se produnt præcipue Marianī animi dotes, invicta potissimum fortitudo, robur plusquam virile, in Deum, & homines charitas propemodū infinita. Cūmque magna hæc Mater, & Virgo inter purpuratam Martyrum cohortem principatum teneat unā cum Filio (nam universos Martyres tantum excedit, quantum sol reliqua astra, ut loquitur S. Basilius Seleuciæ:) sitque eorumdem Martyrum honor as decus (ut scribit S. Ephrem) putaverim, nec debitum honorem, nec decorum debitum huic nostro operi de Martyrio conciliari, si pro appendice, seu coronide defuerint specialia Marianī Martyrii encomia: quæ jam expendo, præmissis nonnullis.

Præfata aliquot pro operis argumento.

P R I M U M .

Deipara excellentissimum subiit Martyrium; ac verè Martyr extitit.

1743 PÆfatum hoc etiæ videatur negari à nonnullis autumantibus Virginem Matrem non fuisse formaliter Martyrem, nec Martyrii aureolam esse consecutam, dicique tantum similitudinariè Martyrem; ut loquitur noster Theophilus Raynaudus de Martyrio per pestem p. 2. cap. 1. num. 4. immitiò pro suo placito nonnullos referens; statuendum tamen est, Deiparam excellētissimum subiisse martyrium, ac verè Martyrem extitisse. Ita nostri Suarez to. 2. in

P. Raynau.

Probatur
auctoritate.

3. par. disp. 21. sect. 4. Spinellus in opere de throno Deiparae cap. II. Salazarus in P. Star. cap. 8. Proverb. à numero suo 77. Mora. P. Spinell. Salazes in cap. 1. Matt. lib. 5. tract. 5. à nu. P. Morales. mero 26. Salmeron tom. 10. tract. 51. Del P. Salme. Rio polemica 2. Mariana, & Theologi alii P. Del Rio. quam plurimi, atque Interpretes sacri. Anobis etiam sunt sanctissimi Ecclesie Proceres non pauci: ex quibus S. Bernardus ser. super signum magnum, Sophronius ser. de Af. S. Bern. sump. Ildephonſus ser. 2. de eodem festo, Sophron. Anselmus de excell. Virg. cap. 5. Antonius 4. par. titu. 15. cap. 24. §. 1. & non S. Ansel. nulli alii, quos sparsim dabo in hoc opus. S. Anton. culo; & à quibus Dei Mater appellatur Martyr, imo plusquam Martyr, martyrii aureola resplendens.

1744 Nec censi debet, abesse Martyrii decorum à Deipara defectu mortis à perfectoriato irrogata; non quia probabile existimemus quod de illata Virginis nece refertur apud Isidorum lib. de vita, & obitu sanctorum; sed quia id necessarium neutrum

De Martyrio Deiparae. Cap. I. §. II. 505

quam fuit ad veram rationem Martyrii in Deipara. Sat enim fuit cruciari acerbissime non in suo, sed in Christi corpore, quod plus oculis, plus anima diligebat. Et licet Christi interfectorēs non intenderint illam propter Christum affligere, tamen re ipsa persequendo Christum, ipsam perfequebantur; cruciendo Christum, ipsam cruciabant quaatum in ipsis erat. Sic infantes innocentes verè Martyres fuere, etiæ persecutores non intenderint eos interimere propter Christum, sed solum interficere Christum. Unde absolute dicendum non defuisse omnino Deiparae tormenta, & mortem à persecutore irrogatam. Cūm vero Christus verè ac propriè Martyr extiterit, imo Martyrum Princeps, & Magister, ut uno ore fatentur omnes, sentiendum quoque ejus Matrem Martyrio pressè dicto condecoratam.

1745 Deinde commisceantur omnes omnium Martyrum dolores, & uni lanci imponantur; lanx altera, in qua sint Marianī dolores, ut plumbæ moles lanæ velleri, præponderabit: ut infra ex Patribus efficerre conabor. Si ergo Mariæ dolores maiores quam omnium Martyrum, cur non ipsa verè ac propriè Martyr? Quia non ut ipsi, denudata, flagellata, discruciatæ, inquinatis manibus attrectata, & impuris vocibus aut convitis verberata? Apage; haec non conveniebant cælestis hujus tabernaculi honestati; sat fuit illa omnia subiisse in filii sui corpore sibi conjunctissimi ac dilectissimi; quod usquæ adeo diligebat, ut minimus ex filii charissimi dolore dolor in ipsa omnes corporeos Martyrum cruciatus plurimis partibus superaverat. Rectè proinde B. Amadeus homi. 5. de Virgine: Maria vicit sexum, vicit hominem, & passa est ultra humilitatem: torquebatur enim magis, quam si torqueretur ex se, quia supra se incomparabiliter diligebat id, unde dolebat.

1746 Denique summi dolores, quos Deipara ad animo toleravit patienter, generosè, ac constanter filii sui causa (ob defendendas nempe una cum illo plerasque veritates morales, & sublimissima fidei mysteria) tales fuisse, ut sufficiant ad inferendam Virginis mortem naturaliter, nisi divina manus miraculo eam exemisset à nece: uti scribit S. Anselmus de excel. Virg. cap. 5. Utique pia Domina non crediderim te ullo patio potuisse stimulos tanti cruciatus, quin vitam amitteres, sustinere, nisi ipse spiritus viæ, spiritus consolationis, spiritus scilicet dulcissimi filii tui, te confortaret, te consolaretur. Cur hoc satis superque non sit, ut Martyrii aureolam dicatur obtinuisse, imo (ut sentit noster Suarius suprà relatus) aliquid eminentius illa, qua plusquam Martyr appareat? & quidem constat apud sanctos Patres, omnes, qui admotis naturibus mortis causis propter Christum, sunt servati divinitus, neque martyrio defuisse ipsos, neque propriè ipsi defuisse martyrium; quamvis mortis consecratio præter naturæ leges divinitus fuerit impedita. Ita S. Cypr. Epis. 9. & 37. & 58. & lib. de exhorta. marty. cap. 12. Tertulli. cap. 8. Scorpaci. S. Chrysost. orat. de S. Eustachio, & in Psal. 95. S. Grego. lib. 3. dialo. cap. 26. S. August. Ser. 106. de diversis cap. 4. & alii P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

multi. Parco aliis rationum fulcris, & auctoritatis fulcimentis, quæ saltuatim dona bo in hoc tractatu.

S E C U N D U M .

Opportuna hic de Martyrio
Deiparae tractatio.

1748 Quid opportunius, quam de martyrio illius agere, quæ ommum Martyrum extitit perfectissimum, imo & Parentes nobilissima, à qua illi habent quod fortissim pugiles sint, quod acerbissimos quoque suppliciorum cruciatus, & mortem ipsam magnificentissimo patientiae, & charitatis spectaculo superaverint; quod splendifferissima martyrii purpura resplendeat; quod innumeris defungantur trophaeis; quod immarcescibilibus rosarum coronis condecorentur? Rem totam cursim, sed amænè expondo, premens aliquot Scripturæ sacræ testimonia, quæ Virginem Matrem, & Martyrem spectant.

1749 Inprimis Martyres esse generosam Mariæ sobolem, non vulgari, sed speciali titulo, expromptè judico. Atqui communis omnium fidelium Parentes crebro crebrius vocitatur à Patribus Deipara, quia (ut explicat S. August. lib. de sancta virginitate) s. Aug. cum sit Mater Christi, qui caput nostrum est, & primogenitus in multis fratribus; est etiam membrorum, & fratrum ejus, quod nos sumus, mater. Unde tunc Parentes omnium nostrum affecta est, cum tanquam vera Mater Christum verum Deum, & hominem in suis genuit visceribus. Sed enim observari oportet; etiæ semel Deipara Christum genuerit, & pepererit, ut vera Mater, absque partus doloribus; editum in lucem iterum ab ipsa fuisse juxta Crucem, non sine maximis cruciamentis; quibus non solum vera Christi mater, sed Martyr etiam Christi demonstrata est: Dolores partus (ait de Virgine Damascenus lib. 4. ortho. fidei cap. 15.) quos effigit pariens, illos tempore passionis sustinuit ex materna compassione viscerum, lacerum repartiriens. Certè lacerum Christum reparturiit, & sic repartit dilaceratos Christus Mariam ad Crucem, iuxta Crucem effuse Parentem testatus publicè est; Jo. 19. 27. Ut enim Arnol. Carno. tract. de laud. Mariæ; Stabat ante Crucem non minor quam Mater Christi decebat. Stabat nempe amaritudinis salo immersa, tormentorum vulnerata, & verberata fluctibus, dolores ut parturientis sustinet (quomodo loquitur Rupertus lib. 3. in Joann. cap. 16.) stabat ut vera Christi mater, quia stabat ut vera Christi Martyr; eo utique habitu, & forma, qua posset Christum Martirem, & Martyrum Principem repartire vulneratum, discruciatum, & crucifixum; quandoquidem stabat virilis, vegeta, robusta, & supra humanam conditionem, Christo confixa per compassionem, vulnerata, cruciata ex eadem Cruce suspensa. En tibi secundus ad crucem partus, sù repartitio: en tibi secundum Deiparae puerperium, & purpurata maternitas sub nobilissima martyrii purpura. Hac igitur speciali maternitate defungi speciatim Martyres credendum est: quos dilaceratos repartirunt magno doloris.

V u rum

rum nixu. Cum enim speciali titulo Martys sint Christi fratres (ut latè probavimus supra lib. 2. cap. 7.) speciali titulo sunt Mariæ filii ad crucem initiati, & inauguati, in uno tunc Joanne cruci addstante verè Martyre, pro quo, ac reliquis Ecclesiæ Martys verba illa à Christo pronunciata sunt: *Mulier hic est filius tuus: deinde dicit discipulo, ecce mater tua.*

*Joan. 19.
27.*

Can. 7. 2.

Tucci.

P. Sanct.

*Tritici
fructus ven-
tris Maria-
ni Christi
& reliqui
martyres.*

*Joan. 12.
25.*

*Vid. Ut-
cen. lib. 2.
de perse.
Vian.
S. Ignat.*

*Rosa mar-
tyrum sunt
quibus ven-
tor Deipa-
ra corona-
tur.
S. Ambr.
S. Amad.*

*Imperialis
martyrii
purpura à
Virgine Ma-
tre venit.
Prov. 31.*

merosum nempè exercitum. De hac igitur Heroina fæmina ait Salomon: *Non timebit domui sua à frigoribus nivis: omnes enim domestici ejus vestiti sunt duplicitibus. Rynnus, & purpura indumentum ejus.* Pro duplicitibus Hebraicè est vox *sanim*, qua coccineum colorem significat, imò cocci tinteturam dibafam, bis tintetam, repetitam, duplificem. Unde Chaldaeus vertit; *vestiti sunt coccino.* Hebræi autem; *omnis domus ejus vestita coccinis*; id est optimis vestibus, ut potè bis tintitis, dibafis, semel purpura, & iterum cocco infectis, ut lucidiores, & splendidiores incedant: *ropage de grana finissima, de color carmesi subido.* Planè Deipara Virgo inter multa alia dona, quæ & sibi, & domesticis suis acquisivit ad ornatum, & gloriam, suis ipsa manibus contextuissit, & confusisse dicitur purpurea vestimenta atquè coccinea, quibus se, familiamque suam speciosè, ac decorè induit. Apposita quidem metaphoræ ad designandam splendissimam martyrii purpuram, quam & sibi ipsi Maria appetavit ad crucem perstans & suis Martyribus. *Quid enim purpura, nisi crux, & tolerantia passionis?* aiebat Sanct. Gregor. lib. 30. moral. cap. 16. & S. August. ser. 45. de S. Greg. & Aug.

diversis premens hæc eadem Proverbiorum verba: *de purpura gloria passione vestimenta sibi fecit.* Hujus purpuram in martyribus commendamus. His ergo vestibus quasi murice, ac coco tintis Martys Mariæ domestici, & familiares ab ipsa acceptis usi sunt adversus brumæ frigora, tyrrannorum scilicet persecutions, & horridam tormentorum tempestatem. Iстiusmodi uestes duplices appellantur, aut bis tintæ; quia in martyrii opere resplendent usque ad sanguinis effusionem, & purpuream mortem, actus fortitudinis ut elicientis, & actus charitatis, ut imperantis; quomodo loquitur Doctor s. Thom. Angelicus.

1752 Cantic. 7. 1. bellè, & verè sic commen-

Chalda.

*Purpura
designatur
martyrum*

P. Roa.

*Purpura
aurora
Maria,
aqua rosa-
rum, id est
Martyrum
copia.*

Maro.

S. Bonav.

Rosa

Martyrum

Maria.

Gene. 32.

Cassiod.

*Ad Deipa-
ram, us-
pote Virgi-
nem, spe-
ciat*

*Martyrii
purpura
tractare.*

Honor.

Philip.

Ab.

S. Hiero.

P. serlog.

P. orgelita.

Apon.

Philo.

Honor.

P. IIdeph.

Regiae

tingere; & dux eisdem martyribus ad passionem existat, eos acriter ad præliandum acuens, & ascendens. Idcirco dicitur, nihil aliud in sunamite hac seu coccinea fæmina spectari, nisi purpureas acies virorum, fæminarumque sub vexillis, ordinibusque suis strenue prælantes. *Quid videbis in sunamite* (ait ibi Honorus) *nisi castra pro veritate pugnantium.* Et appositè Genebrarus: *Nihil promittit puellis se se ipsi adjungere cupientibus, nisi cruces, & conflitus.* Hailgrinus ad Virginem matrem hæc referens: *In ipsa quidem videntur chori castorum; adhærentes videlicet ipsi acies Sanctorum (Martyrum) qui cum ipsa (duce ipsa) militant contra hostem.* Deipara igitur quasi Tyria fæmina, & ex officio purpuraria, dicitur: *ad quam spectare videtur chlamydes martyrii munire, ac coco tingere, atque easdem suis Martyribus induere: ut sic viri exercitus in coccineis sint:* Nahum. 2. 3. vel ex Tigurinæ translatione, *viri militares purpuri: cum respectu ad veteres milites, qui conflictri cum hoste tunicam russam, five coccinem sibi induebant, unde russati dicti aut purpurei; ut eruditè probat noster Roa lib. 1. singu. cap. 2.*

1754 Denique instituto nostro consente Can 7.5. nea sunt Canticorum verba, ubi de hac sunamite, seu coccinea, fæmina dicitur cap. 7. *Deipara caput cor-
v. 5. Caput tuum sicut Carmelus: & come-
neum, à capitis tui, sicut purpura Regis vincita cana-
libus.* Hoc encomio Virginem matrem, imò rea cesaries, & Martyrem commendari arbitrantur Ru- id est Mar- pertus, Guillermus, Hailgrinus, & alii. Di- tyres. cam qua ratione, si verborum corticem premas, non nisi purpureum liquorem ex- pressurus. In primis *Carmel* Hebraea vox est, quæ Hebraeorum Doctoribus sonat *color coccineus*, seu *purpureus*. Imò Geor- Geor. gius Venetus in sua harmonia Cantico 3. Vene- ro. 7. cap. 12. ex Rabbinis non indoctis fla- tuit, ea voce significari propriè vermem, ex quo purpura legitur. Rabbi Abenezra R. Abe. vertit: *Caput tuum super te sicut color nomi- ne carmel, nempe puniceus.* Antiqui Hispanienses: *tu cabeza sobre ti como grana.* Alii arridet magis, *carmel* dici quah *car mul*, id est, *agnus circumcisus*: nam Hebraicè *car* et *agnus*, & *mul* significat *cæsum*, *occisum*, *circumcisum*. Deinde observa, *caput* hic su- mi pro *capitis ornatu*; ut probant Hebreæ, & LXX. translationes: *caput tuum super te.* Unde S. Ambros. ser. 17. in Psal. 118. *Orna- tatus capitius tui.* Ut enim scitè probat noster Sanctus prolego. 9. in Cantica, *ornamen- tum* habet interdum nomen ejus rei, quem tegit, & ornat.

1755 His accedit, sœpe in scriptura, & Patribus vocitare Deiparam auroram, seu stellam matutinam, aut Veneris stellam. Quod gravidum est multiplicis encomia. Ad rem tamen nostram; ita nominari Virginem Matrem existimo, quia & ipsa purpurea, seu russata est martyrii gloria; & ab ipsa reliqui Martyres purpureum martyrii colorem ha- bent, & quod purpureæ, seu fanguineæ Rosa sint. Quid enim vulgarius quam auro- ram purpuream dici, & russatam; & ab ipsa purpureum esse rosarum colorem? Subinde Maro in suo de Rosa poëmatem:

*Vidi Pestano gaudere rosaria cultu,
Exoriere novo rojida Lucifero.
Ambigeres raperet ne rosis tunc aurora
ruborem,
An daret, & flores tingeret orta dies.
Ros unus, color unus, & unum mane,
duorum
Sideris, & floris est domina una Venus.*

*Aurora sanè purpurea Beata Virgo, quia
Martyr, & quia purpureas Martyrum rofas
ad Ecclesiæ janus spargit manibus plenis.*

*Ecce vigil nitido patefecit ab ortu
Purpureas aurora fores, & plena rosarum
Atria.*

*Hinc Deipara rosa Martyrum appellatur à
Sancto Bonaventura in speculo cap. 2. Et
ab hac aurora consecutus Jacob est trium-
plum post luctam, & sub Martyrum Ec-
clesiæ typo plagam accepit purpuream Ge-
nes. 32. 24. De quo nos lib. 3. par. 3. cap. 10.
Hic observa quod Cassiodorus Epif. 2. lib.
1. videlicet purpuram tractantibus necessaria-
riam esse corporis puritatem: *In illis autem
rubicundis fontibus cum albentes comas feri-
ci doctus moderator intinxerit, habere debet
corporis purissimam castitatem; quia talium
rerum secreta refugere dicuntur immunda.*
Quid mirum, ad Virginem spectet, quasi ad purpurariam Ecclesiæ fæminam, purpuram martyrii tractare, ac dispensare; cum tam extimæ, & plusquam Angelica, ac penè di-
vinga, puritate resplendeat? Ea propter
vel ab ipso conceptu & partu nobilis Ec-*

P. IIdeph. de Flores de Agone Martyr.

cieſæ purpuraria assignatur, & inaugura-
tur, dum ab Spiritu Sancto splendide divi-
no quasi murice tingitur, & accenditur: ut
enim argutè Sanctus Hieronymus in serm. s. Hiero-
de Aſſump. *Lana quidem candidissima, sed Maria in
ſuo colore dealbata* (erat Virgo ante incar-
nationem filii) *ad quam cum accessit Spi-
ritus Sanctus, ut lana infecta concylvio ver-
tatur in purpuras, versa est, & ipsa in Ma-
ysterium.*

1756 Denique inſtituto nostro consente Can 7.5. nea sunt Canticorum verba, ubi de hac sunamite, seu coccinea, fæmina dicitur cap. 7. *Deipara caput cor-
v. 5. Caput tuum sicut Carmelus: & come-
neum, à capitis tui, sicut purpura Regis vincita cana-
libus.* Hoc encomio Virginem matrem, imò rea cesaries, & Martyrem commendari arbitrantur Ru- id est Mar- pertus, Guillermus, Hailgrinus, & alii. Di- tyres. cam qua ratione, si verborum corticem premas, non nisi purpureum liquorem ex- pressurus. In primis *Carmel* Hebraea vox est, quæ Hebraeorum Doctoribus sonat *color coccineus*, seu *purpureus*. Imò Geor- Geor. gius Venetus in sua harmonia Cantico 3. Vene- ro. 7. cap. 12. ex Rabbinis non indoctis fla- tuit, ea voce significari propriè vermem, ex quo purpura legitur. Rabbi Abenezra R. Abe. vertit: *Caput tuum super te sicut color nomi- ne carmel, nempe puniceus.* Antiqui Hispanienses: *tu cabeza sobre ti como grana.* Alii arridet magis, *carmel* dici quah *car mul*, id est, *agnus circumcisus*: nam Hebraicè *car* et *agnus*, & *mul* significat *cæsum*, *occisum*, *circumcisum*. Deinde observa, *caput* hic su- mi pro *capitis ornatu*; ut probant Hebreæ, & LXX. translationes: *caput tuum super te.* Unde S. Ambros. ser. 17. in Psal. 118. *Orna- tatus capitius tui.* Ut enim scitè probat noster Sanctus prolego. 9. in Cantica, *ornamen- tum* habet interdum nomen ejus rei, quem tegit, & ornat.

1757 Ex his ergo rectè deducitur commen-
dari in Deipara pulchrum capitum ornamen-
tum, quo magnificè insigniat; nempe redi-
midiculum purpureum, vel potius vermem
coccineum, seu agnum cæsum, & occisum,
clavisque in cruce confixum; Christum vi-
delicet, quem in capite assidue gestat tan-
crucifixus in capite Dei-
paris cum para cum
cruore divinissimo ex quinque plagiis qua-
si per canales quinque defluente immergi-
tur proflus, ac jugiter imbutur. Ut sic ex
agno, & ovo, ex Jesu & Deipara unum af-
furgat sacrificium, unum utriusque marty-
rium, & unum Martyrum caput, & exem-
plar. Ut enim Arnol. Carno. de laud. Sanctæ
Mariæ; *Omnino tunc erat una Christi, & Ma-
rie voluntas, unumque holocaustum: ambo
pariter offerebant.* Hinc jam ipius Deipara
capillamentum decorè rubore dicitur, atque
nitore, non fecus ac Regia purpura, id est
nobilissima, quæ in ipso tintu, atque nat-
ivo sanguine est immersa: *Et come capitii S. Greg.
tui sicut purpura Regis vincita canalibus.* Orgelita,
Porro per hanc Virginis caſariem tanto-
pere rubram generoflos Martyres designari
sunt, ac Christi sanguine infectos, statui non
semel ex sancto Gregorio Magno, Justo
Orgelitano, Aponio, Philone, & Honorio;
qui obſervat, Martyres dici sicut purpuras
Regis, quia exemplo passionis Christi cro-
rem proprium pro Christo fundunt. Marty-
ribus igitur Deipara Virgo, quasi crinibus
Regiae

V. 2 Regiae